

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТИ   КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ   AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

ХАБАРШЫ

ЖУРНАЛИСТИКА СЕРИЯСЫ

ВЕСТНИК

СЕРИЯ ЖУРНАЛИСТИКИ

BULLETIN

JOURNALISM SERIES

2(40) 2016

Қабылғазина К.,
Ақынбекова А.Б.,
Бакенова Р.Ш.

**Тәуелсіз ел радиосының
даму бағыттары**

ҚР мемлекеті тәуелсіздігін алғаннан кейінгі кезеңде Қазақ радиосы жаңаша бағыт-бағдарда жұмыс істей бастады. Хабарлардың форматы, мазмұны, сөздік мағынасы өзгерді. Таспалық хабарлар азайып, тікелей эфирді меңгеру толықтай жүзеге асырылды. Радио әлемдік радиолардың бай тәжірибелерінен үлгі ала отырып, даму үстінде. Мемлекет ақпарат айдынындағы Қазақ радиосының рөлі зор екендігін осы саланы зерттеуші ғалымдар айқындап берді. Осы үрдіс әлі де жалғасын табуда. Қазақ радиосы мен «Шалқар» радиосы – Қазақстан Республикасы мемлекеттік саясатының негізгі бағыттарын насихаттап, жүйелі түрде ақпараттық қолдау көрсетіп, республиканың мәдени, экономикалық, әлеуметтік т.б. салаларда алға басуына лайықты көмек көрсетіп келе жатқан ақпарат құралдары.

Түйін сөздер: тәуелсіздік, мемлекет, нарық, формат.

Kabylgazina K.,
Akynbekova A.B.,
Bakenova R.Sh.

**Directions of development of an
independent state's radio**

After gaining independence, the Kazakh radio started to work in a new direction. The format, content and objective of program – everything has changed cardinally. Broadcasting live began to dominate instead recording programs. Currently, the Kazakh radio guiding wealth experience of predecessors continues to grow steadily. Scientists who have studied this area have proved that Kazakh radio has taken a key role in the development of the country's information space. And now we see that this process continues with the new tempo. Kazakh radio and radio «Shalkhar» – the mass media, which actively promote the main directions of the state policy of the Republic of Kazakhstan, encouraging economic, social and cultural development of the country.

Key words: independence, state, market, format.

Қабылғазина К.,
Ақынбекова А.Б.,
Бакенова Р.Ш.

**Направления развития радио
независимого государства**

После обретения независимости Казахское радио начало работать по новому направлению. Формат, контент, а также задачи трансляции кардинально изменились. Вместо записанных передач началось доминирование прямого эфира. В настоящее время отечественное радио, руководствуясь богатым опытом предшественников, продолжает стабильно развиваться. Ученые, исследовавшие эту сферу, доказали, что Казахское радио по праву занимает ключевое место в становлении информационного пространства страны. И сейчас мы становимся свидетелями того, что этот процесс продолжается с новым темпом. Казахское радио и радио «Шалқар» – средства массовой информации, которые активно пропагандируют основные направления государственной политики Республики Казахстан, стимулируя при этом экономическое, социальное и культурное развитие страны.

Ключевые слова: независимость, государство, рынок, формат.

ТӘУЕЛСІЗ БА РАДИОСЫНИҢ ДАМУ БАҒЫТТАРЫ

Қазақ радиосы мемлекет тәуелсіздігін алғаннан кейінгі кезінде жанаша бағыт-бағдарда жұмыс істей бастады. Хабарлардың форматы, мазмұны, сөздік мағынасы өзгерді. Таспалық хабарлар азайып, тікелей эфирді ментеру толықтай жүзеге асырылды. «Алтын қор» мұрағаттық материалдары сандық технология ауыстырылды. Бұл радио элементі радиолардың бай та-жірибелерінен үлгі ала отырып, даму үстінде келе жатыр. Қазақ радиосы мен «Шалақар» радиосы – Қазақстан Республикасы мемлекеттік саясатының негізгі бағыттарын насихаттап, жүйелі түрде акпараттық қолдау көрсетіп, республиканың малені, экономикалық, әлеуметтік т.б. салаларда аға бауына лайықты көмек көрсетіп келе жатқан акпарат құралдары. Қазақстан Республикасы акпарат айданындағы Қазақ радиосының рөлі зор екендігін осы саланы зерттеуші ғалымдар айқындап берді. Бұл үрдіс жанасын табуда.

Қазақ радиосы бағдарламалары негізінен қазақ және орыс тілдерінде, сондай-ақ Қазақстанда тұратын өзге ұлт өкілдерінің тілдерінде де жүргізіледі. Атап айтқанда, түрік, неміс, татар, корей, ұйғыр, өзбек тілдерінде жүргізіледі. Ел халқы-бағдарламалар жүргізуіне мүмкіндіктер жасалған. Ел халқының 88,74% осы арнаның хабарларын 24 сағат бойы тыңдауға мүмкіндіктері бар. Ал «Шалақар» ұлттық арнасы күн сайын 18 сағаттан әлемі әуен мен ұлттық мүлде тұрғысындағы мазмұнды хабарларды ұсынады. «Шалақарды» ел тұрғындарының 62,04 пайызы тыңдай алады. Бұл арна қазақ халқының форматы радиосы бетінде қалыптасқан, әлі де сол тұтырынан таймай, ұлтқа қызмет етуде. Қазақ радиосы республикадан тысқары жерлерге де, Ресей мен Қытайдың, Өзбекстан мен Қырғызстанның шекаралық аймақтарына хабар таратады. «Шалақар» ұлттық арнасының хабарлары елдің ірі қалаларына тарайды. Интернеттегі сайты арқылы Қазақ радиосының хабарларын он-лайн режимінде тыңдау қамтамасыз етілген. Қазақ радиосы хабарлары Астана мен Алматыдан берілетін радио хабарынан және облыс орталықтары хабарынан тұрады. Акпараттар ұзын орта, қысқа және ұлытралық толықтырады. Бағдарламалар же-рдегі акпараттан (жаналықтар, шоулар, репортажлар, т.б.),

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті,
Қазақстан Республикасы, Алматы қ.
E-mail: Kabygazina.kiara@mail.ru

Қабылғазина К., Ақынбекова А.Б., Бакенова Р.Ш.

ӨЖ 654.191

қоғамдық-саяси, экономикалық, ғылыми, білім беру, әдеби-драмалық, музыкалық, спорттық және басқа хабарлардан құралатындығын осы саланы зерттеуші ғалымдар тұжырымдаған.

Егемен Қазақстандағы демократиялық қайта жаңғыруларды, экономикадағы, әлеуметтік және мәдени салалардағы ілгерілеушіліктерді шынайы тұрғыда көрсету – ұлттық арна ретінде Қазақ радиосының басым бағыты болмақ. Арнаның алдында мемлекеттік саясатты елді-мекендердің барлығына, алыс түкпірлерге шапшаң жеткізу міндеті бұрын да болған, қазіргі кезеңде де тұр. Қазақ радиосының музыкалық форматы ұлттық және әлемдік музыкадан тұрады. Бұл формат бізге қазақстандық вокал мен операның шеберлерін ғана емес, әлемдік классика және бүгінгі таңдағы музыканың барлық бағыттарын рок, кантри, джаз, хит т.б. сөз ететін музыкалық бағдарлама жасауға мүмкіндік береді. Қазақ радиосының негізгі міндеті – мемлекеттік ақпараттық саясатты жүргізу жөніндегі тапсырысты орындап, эфирдегі сөз арқылы Тәуелсіз Қазақстанның еліміздегі және әлемдік қауымдастықтағы жаңа, сан қырлы бет-бейнесін қалыптастыру. Қазақ радиосы өзінің тарихи ақпараттық борышын орындай отырып, мемлекеттік саясатты еліміздің тұрғындарына, ал қазақстандықтардың пікірлері мен ұстанымдарын билік тізгінін ұстап отырған құрылымдарға оңтайлы және шұғыл жеткізудің көпірі болып қала береді.

Қазақ радиосы сөздердің сауатты айтылуына, тіл тазалығына және тіл мәдениетіне ерекше көңіл бөліп келеді. Радиожурналистердің кәсіби деңгейінің өскенін олардың қазақ тілінің лексикалық байлығын пайдалана отырып, эфирді еркін меңгеруінен де байқауға болады. Оған мысал ретінде «Зиялы қауым», «Інжу-маржан», «Әлқисса» хабарларын, «Армандастар» және «Замандас» бағдарламаларын т.б. айтуға болады. Сондай-ақ, «Қайырлы таң, Қазақ елі!», «Тәулік тынысы», «Айтөбел», «Наридірген», «Елім менің», «Ұшқын» бағдарламаларын алуға болады.

ҚР Президенті Н.Назарбаевтың жыл сайынғы дәстүрлі Жолдауларында жүктелген мәселелердің ел аумағында орындалу барысы туралы «Қазақстан-2050», «Жаңа Қазақстан», «Шешім қабылданды», «ЭКСПО-2017», т.б. хабарларында жүйелі түрде әңгімеленіп келеді. Төл тарихымызға жаңаша көзқарас тұрғысынан да көптеген хабарлар мен айдарлар ашылды. «Мен – қазақпын!», «Тарих толқынында», «Ұлттың жаны – ұлт тарихы», «Замана заңғарлары», «Исторические заметки», т.б. хабарларында ұлттың тарихы мәселелері сөз болып жатқанын

құлағы түрік тыңдаушылардың өздері де байқауы мүмкін. Қазақ радиосының даму бағыттарын сөз еткенде эфирден тұрақты түрде беріліп жүрген хабарлардың біразымен таныстыра кеткен орынды: Қазақ радиосының таңғы ойын-сауықтық бағдарламалар редакциясы эфирге шығаратын «Қайырлы таң, қазақ елі!» бағдарламасы тыңдаушылардың таңертеңгілік көңілін көтеріп, рухани сергектігін арттыруға бағытталған. Таңғы көңілашар эстрадалық әндер, қызықты деректер, шартарапта болып жатқан оқиғалардан шұғыл ақпараттар, ғылым-білім, медицина, спорт, автожаңалықтар, сән әлемінің елең еткізер оқиғалары, ел іші хабарлары, ауа-райы, биржа бағамы, керек кестер, жедел сұқбаттар, ұлттық мәселелер төңірегінде ой-талқылаулар т.б. жекелеген айдарлар бойынша қамтылады. Шығармашылық топтың басты ұстанымы: «Тәңірінің күні жарқырап, Ұйқыдан көңіл ашар көз. Қуатты ойдан бас құрап, Еркеленіп шығар сөз». «Қайырлы таң, Қазақ елі» – таңмен бірге оянып, тіршілігіне кіріскен барша жұрттың құлағын түре жүретін сүйікті бағдарламасы. Жетекшісі – Құралай Жұмахан, жүргізуші-редакторлары: Гүлден Қабиолдақызы, Лаура Омарқызы, Мұхамедияр Рашай, Әйгерім Оралбекқызы.

Адамның басынан өткеріп жатқан тағдыры шындықпен шынайы жазылатын әдеби-көркем бағдарлама «Өмірдің өзі новелла» деп аталады. Әдеби-көркем тілмен жазылатын сазды хабардың авторы Ләззат Қапышева. Қазақстанға еңбек сіңірген әртіс Сауық Жақанованың оқуында беріледі. Хабарды сайттан тыңдау да ешқандай қиындықсыз қолжетімді болатындай, жақсы ұйымдастырылған. Хабардың тыңдарман аудиториясы өте үлкен. Қазақ радиосының тыңдармандарының аудиториясында өзіндік орны бар хабар.

Алматы студиясынан Мұрат Мұқаштың жетекшілігімен шығатын «Табиғат және біз» хабарында Елбасы Жолдауына сай, бәсекелес елдермен тең түсу жолында елде дені сау халықтың өмір сүруі, олар өмір сүріп жүрген қоршаған орта экологиясының тазалығы, мемлекетіміздің басты назарында болып отырған халық тұтынатын табиғи өнім шығарып жатқан зауыттар мен фабрикалардың жағдайы, олардың тыныстіршілігі баяндалады. Хабардың форматы экологиялық, қоғамдық-танымдық, редактор-жүргізушісі Алма Серікқали.

Қоғамдық-танымдық хабар «Менің елім» бағдарламасының мақсаты – еліміздегі этносаралық достықты, ынтымақты насихаттау.

1-өңерге ету. Халқына қадірі асқан біртұар жандар өмірін насихаттап, олардың кісілік пен парасатқа толы өңерлі істерінен фибрат алуға жастарды шақыру.

Бақыт Жарыптардың «Замана зантарлары» қотамдық-танымдық хабары қазақ мемлекетінің дамуына үлкен еңбек сінірген қайраткерлердің өмір өткелдері жайлы сыр шертуді, азаматтық тұтасын сомдауды мақсат етеді. Халыққа қалт-қызық қызмет еткен ел аталарының еңбегін өскелен ұрпаққа үлгі ету тұрғысында еңбек ету-де. Ал «Жана Қазақстан» радиожурналында Қазақстанның бүгінгі бет-бейнесі, экономика және бизнес саласындағы жеткен жетістіктері, жалпы қотамдық-әлеуметтік өмір тынысы суреттеледі. Елбасы Жолауында айтылған мәселелерді жүзеге асыру барысында насихаттауға арналған хабардың жүргізушісі – Толқынбай Ахмет.

Жастарға арналған ойын-сауық хабары «Алматы түні» деп аталады. Бұл хабар Батыс мәдениетіне жашай еліктеуге бел алған қазір-гідей кезеңде ұлттық болмысымызды сақтау, салт-дәстүрімізді ұмытпау іспетті мәселеде үлкен рөл атқарады. Сонымен қатар, жастардың ел тарихына деген қызығушылығын арттырып, тіл байлығын дамыту, жазу мәдениетін көтеру та-різді мәселелерге өзіндік үлес қосады. Редактор-жүргізушілер Аман Тасжан, Үлбаршың Зайы-ровалар. Хабардың форматы тікелей эфир. Сайлаубай Тойлыбаевтың жүргізуінде өтетін «Қазақ руханияты» әдеби хабарының мақсаты – белгілі ақын-жазушылармен, мемлекет жа-не қотам қайраткерлермен сұхбаттаса отырып, қазақ әдебиеті пен мәдениетіне қатысты көкей-тесті мәселелерді қозғау, сол арқылы қотамдық санаға ой салу, зиялы қауым өкілдерінің рухани құндылықтарымызды сақтап байыту төңірегін-дегі ой-пікірлерін сарау.

«Шанырақ шуағы» хабарының мақсаты – ата-баба дәстүрлерін сақтау отырып, кейінгі ұрпақ парызы екендігін насихаттау. Елдің елі-гін көрсетіп, берекесін ұйытатын бағты ұлттық құндылықтарымыздың бірі – бұл аталықтардың, жекжат-жұраттың татулығы, аулеттің сүттей ұйынан тірілігі, кішінің үлкенге, келінінің еңеге деген ізеті, ата-ененің келінеге, күйеу бағана деген пейілдері, әке-шешенің – бағана, бағаның – әке-шешеге деген махаббаты, құла-құлағалардың мын жылдық сыйластығы. Хабар жастарға өңе-ге ретінде осындай ұлттық асыл қасиеттерімізді ел арасында насихаттауға, ұлықтауға арналған. Жүргізуші – журналист Үгназ Молдабергенова.

Қай елдің білімі жақсы дамыса, ғылымы да жоғары өртен, сол елдің болашағы да жарқын

Хабар барысында елімізде мекен етіп жатқан өз-ге этнос өкілдері біздің ана тілімізді қаншалық-ты ментеріп, ата-дәстүрімізді қаншалықты сыйлайтындығы, әдебиет-мәдениетімізден қан-дай деңгейде хабарлар екені сөз етіледі. Соны-мен қоса, хабар кейіпкері өз ұлтының дәстүрі мен әдебиет-мәдениетін бағндай отырып, ата-бабасының немесе өзіннің Қазақстанға қалай қо-ның аударғаны жөнінде әңгімелейді. Хабардың қай кейіпкерінен болмасын қазақ халқына деген қызығас-пейіл, ризашылығы айқын аңтарылды. Жүргізушісі – танымал радиожурналист Мөлдір Жанбаева.

Бүгінгі ұрпақ санағына халқымыздың руха-ни құндылықтарын сіндіру, қазақтың салт-дәстүрі мен дүниестанымдындағы ерекше құбылыстарды; этнографиялық байлықтарымызды уақыт ағы-мына сай ескен, көпшілік тыңдарманға ұсы-ну сияқты мақсаттар «Қазақтың қазынасы» бағдарламасының негізгі бағыты. Хабарға бел-гілі мәдениеттанушы ғалымдар, тарихшылар мен этнографтар қатысады. Мәдени-танымдық хабардың жүргізушісі – журналист Мақсат Ме-діков.

Әлеуметтік-танымдық бағыттағы «Қарта-рым аман-сауымсың?» атты хабар қарияларға қоюлау көрсету жөніндегі мемлекеттік бағдар-ламаны ақпараттық тұрғыдан сүйемелдеу бағы-тында жүргізіледі. Хабарда еліміздегі көргені көп, түйгені мол қазыналы қарттарымыздың әлеуметтік жағдайы туралы әңгіме болады. Астана, Алматы қаласындағы қарттар үйінің тұрғындары мен жаңғызылді қарт адамдардың бүгінгі жай-күйі қамтылады. Сонымен қатар, еліміздің өзге аймақтарындағы қарт адамдардың өмірі, 80-нен асқан, 100 жасқа келген қарияларға үкімет тарапынан көрсетіліп отырған қамқорлық мәселесі де хабарға арқау болады. Жүргізушісі – танымал радиожурналист Үлгану Алтамыс-қызы. Ал мәдени-танымдық, қазақ руханияты-ндамытуға өзіндік үлесін қосатын «Қаламгер. Қазақ әңгімелері» хабарының да өзіндік орны бар. Хабарда қазақ жазушыларының әңгімелері оқылады.

Дін еркіндігі және дінаралық келісімді қамтамасыз ету бағытындағы мемлекеттік сая-сатқа ақпараттық қоюлау көрсетуге арналған қотамдық-танымдық бағдарлама «Жұма мінбе-рі» деп аталады. Жүргізуші журналист Бақыт Жарыптар. Ал журналист Жанар Оразымбе-тованың «Сәуле – тұмыр» атты мәдени-таным-дық хабарының мақсаты – өшпес із, мол мұра қалдырған тұлғалар өмірінің саулегі етте-ріпін тілге тиек ете отырып, бүгінгі ұрпаққа үл-

болатынын өмірдің өзі дәлелдеп отыр. Біз өмір сүріп отырған ХХІ ғасыр – ғылымның шыңына жеткен заман. «Осы тұрғыдан бүгінгі қазақ ғылымы мен білімінің жағдайы қандай, келешегі не болмақ?», «Білім беру жүйесі қалай дамуда, ғылымда ілгерілеу бар ма?» деген сұрақтарға жауап іздеу – ғылыми-танымдық «Білім көкжиегі» хабарының басты мақсаты. Қоғамдағы өзгерістерге байланысты, еліміздің білім жүйесінде де үзіліссіз реформалар болуда. Өйткені, мемлекеттің халықаралық білім кеңістігіне енуі үшін білім саласына айтарлықтай жаңашылдық пен әлемдік стандартқа сай ілгерілеушілік қажет. Ал келешектің кілті бүгінгі жас өркеннің білім деңгейімен өлшенетінін бүкіл қоғам мойындап отыр. Хабар бүгінгі таңдағы жаңалықтар мен көкейкесті мәселелерді білім саласындағы мамандар арқылы елге түсінікті де, ұғынықты түрде жеткізіп отыруды мақсат етеді. Хабарға елімізге белгілі ғалымдар мен білім беру ісінің қызметкерлері, мамандар қатыстырылады. Жүргізушісі – журналист Нұржамал Хасанқызы.

Мәдени-танымдық бағдарлама – «Балапан» хабары. Бүлдіршіндердің таным деңгейін арттырып, ұлтжандылыққа тәрбиелеу мақсатында жүретін хабардың жүргізушісі байырғы, көптеген ізбасарлар дайындаған танымал журналист Шолпан Байғабылова. Хабардың мақсаты – Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың Жолда-

уында айтылғандай мектеп жасына дейінгі балаларды оқыту және тәрбие беру ісін жетілдіру. Балабақшаларда өтіп жатқан іс-шаралар жайлы тыңдармандарды хабарландырып отыру. Журналист Айсәуле Бейсенхан жүргізетін рухани, сұхбат жанрындағы хабар «Жусан иісі» деп аталады. Қазақ даласының табиғаты, ұлттымызға тән болмыс-бітімі, жер су-атаулары, ежелгі әдет-ғұрып, салттарымыздың бүгінгі күнге дейін жалғасуы туралы хабарда сөз болады. Хабардың кез келген тыңдарманның жүрегіне жол табары сөзсіз. Жазира Амантайқызының «Алыстағы ағайын» хабары да жоғары рейтинг жинап отырған хабарлардың бірі. Әлемнің түкпір-түкпірінде мекен ететін қазақ диаспорасының тыныс-тіршілігін баяндау, атамекенді аңсаған алыстағы ағайын мен атажұртқа ат басын бұрған қандастарымызды халыққа таныстыру – эфирлік өнімнің мақсаты.

Қазақ радиосынан беріліп жатқан хабарлардың бәрін қамтып, анықтама беру мүмкін емес, өйткені, ондағы бағдарламалар ауқымы үнемі жаңару, даму үстінде. Заман тынысына орай өзгеріп жататын айдарлар, пішіндер, тәсілдер, тақырыптар үнемі ізденісте болатын ұжымның еңбектерінің жемісі. Қазақ радиосы журналистерінің қажырлы еңбегі кейінгі ұрпаққа үлгі болары тәжірибелік және ғылыми тұрғыда дәлелденіп отыр.

Әдебиеттер

- 1 <http://kazradio.kz/>
- 2 «Қайырлы таң, Қазақ елі!» бағдарламасы
- 3 «Өмірдің өзі новелла» топтамасы
- 4 «Табиғат және біз» хабары
- 5 «Менің елім» хабары т.б. Қазақ радиосының эфирінен тараған хабарлар

References

- 1 <http://kazradio.kz/>
- 2 «Haiyrly tan, hazaheli!» bagdarlamasy
- 3 'Omirdinozi novella' toptamasy
- 4 'Tabigat jane biz' habary
- 5 'Meninelim' habaryt.b.Hazahradiosynantaraganhabarlar

Karimova B.Zh. Ecological Culture associated with the formation of National Education 196

Alimbekova S. The main aspects of the theory of media system dependency theory 200

Seidekhanov S.A. Global smarthonization and place of modern journalist in mobile media 208

Kadirbek A., Zaitova G. Publication of conflicts abroad in the local media 212

Saydratmanuly W. «Yash Turkistan» magazine in the struggle against the Soviet regime 218

Nurmaganbetov D. Text and Photo. The impact of a number of visual perceptions of textual information 224

Артотрип тарапы менімет 229

Tribune for young scientists

Section 6

Omarova B., Tilepbergen A. Features, prospects and materials used in technology 3D 174

Danayeva N., Kurmanbayeva A. Types of printing edition 180

Uzbekova G.S., Altkoja B. The typology of reference andencyclopedia publications 186

Section 5
Publishing-editorial and design art

Alzhanova A.B., Seidekhanov S. Directions of development of an independent state's radio 140

Kabylgazina K., Akymbekova A.B., Bakenova R.Sh. Social Network Facebook As A New Fourth Power In Modern Kazakhstan Society 146

Alimzhanova A.B., Balabekuly D., Maykoyeva G. Features of Internet Communication 152

Aitbayeva B.K., Kuyumova G.N. Radio stations of Russia and system of the radio spread 160

Kabylgazina K., Ergojaev A., Lepessova A. Problems of broadcasting news programs 168

Section 4
Electronic mass media

Turebekova R.S. About studying of syntactic features of publicistic style 118

Zhumagulova A.Zh., Umurbekova R.K. Media: Journalist and culture of speech 122

Maykoyeva G., Sembieva G. The sources of kazakh scientific-informative journalism 126

Mergenbayeva K., Danayeva N., Balabekuly D. A.-H.F. Marhabaev's scientific publicism 132